

SLOVENSKI NAROD

značja vsak dan popoldne, izvzemti nedelje in praznike. — inserati do 30 petti vrst à Din 2., do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3., večji inserati petti vrste Din 4.. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25.. Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Krafijeva ulica štev. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon: št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65. podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvezu 26L.

Racun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

VOJNA V AFRIKI NEIZOGIBNA

Abesinski cesar je zaradi naraščajočih italijanskih groženj proglasil splošno mobilizacijo svoje vojske

Zeneva, 30. septembra. d. Generalno tajništvo Društva narodov je bilo včeraj uradno obveščeno, da je abesinski cesar Haile Selassi odredil splošno mobilizacijo abesinske vojske. Glavno tajništvo DN je o tem takoj obvestilo vse člane Društva narodov.

Brzojavka, ki jo je poslal abesinski cesar Društvu narodov o tem svojem ukrepu, se glasi:

Abesinja, ki je stalno in čvrsto vdana stvari miru, bo tudi v bodočnosti nadaljevala sodelovanje s svetom Društva narodov za mirno rešitev spora v skladu s paktom DN, resno pa moramo opozoriti svet DN na neprestano naraščajoči pomen italijanskih groženj z napadom, ki dobivajo izraza tudi v neprestanem ojačevanju čet in odpošiljanju vojnega materiala, čeprav je zadržanje Abesinije še nadalje popolnoma miroljubno. Prosim svet Društva narodov, naj nujno, čim bo mogoče, podzame vse potrebne ukrepe za primer italijanskega napada. Položaj se je toliko poostrel, da bi prekršili svojo dolžnost, če bi še nadalje odlagali splošno mobilizacijo, ki je neobhodno potrebna za obrambo naše domovine. Naša mobilizacija pa ne izpreminja našega prejšnjega ukaza, da se čete ne smejte približati meji. Ponovno potrijetemo svojo voljo, da v vsakršnih okoliščinah sodelujemo z Društvom narodov. — Haile Selassi, abesinski cesar.

Kaj bo svet Društva narodov sklenil glede na novi položaj, ustvarjen s splošno mobilizacijo v Abesiniji, ki se smatra za zelo resen znak skrajšnega pričetka sovrašnosti med Italijo in Abesinijo, se še ne more preverovati. Ni izključeno, da se bo svet DN sestal prej, kakor je bilo nameščano, bržkone že danes. Kakor znano, so bile v soboto njegove razprave odgovore, dokler ne izdela odbor trinajstih, zanj poročilo in priporočila za rešitev italijansko-abesinskega spora. Ta odbor bi se imel sestati v četrtek, svet DN pa šele 8. ali 9. oktobra. Če bi prišlo na italijansko-abesinske meje do prodiranja italijanskih čet, bi se svet sestal tudi pred tem ro-

Abesinski cesar o vojni z Italijo
ADDIS ABEBA, 30. septembra. d. Abesinski cesar je izjavil, da bo Abesinja lahko vzdržala v gverilski vojni tri mesece, ne da bi dala Italijanom možnost priti do pozitivnih in odločilnih uspehov. V tem času bi Italija, čeprav bi postala na bojišču vse svoje vojaštvo, ki ga je zbrala v Eritreji in Somaliji, ne mogla dosegati začeljenega uspeha, zatem pa bo

če bo Društvo narodov uporabilo svoje sankcije.

Izvedba abesinske mobilizacije

ADDIS ABEBA, 30. septembra. w. Splošna mobilizacija bo izvedena najbrže jutri. Tiskani proglaši cesarja so bili že odposlani guvernerjem posameznih pokrajin. V starci cesarski palači bodo postavljeni velikanski vojni bobni. Največji izmed njih meri v obsegu 7 m. Na tem bobnu, ki se čuje 7 km daleč, bo prvi zahobnal cesar sam. Računajo, da se bo 500.000 vojakom, ki so že sedaj pod orložjem, pridružilo še pol milijona. Cesar je ukaz na splošni mobilizaciji podpisal zelo nerad.

Pričetek vojne prihodnje dni

PARIZ, 30. novembra. w. Matin doznavava iz rimskih političnih krogov, da pričakujejo tamkaj znak za pričetek italijanske vojne v vzhodni Afriki sredi tedna.

Italija mora skrbeti za lastno varnost

Zaradi abesinske mobilizacije je italijanska vlada vmožila vojaške transporte v Vzhodno Afriko

Mussolini se sklicuje na pogodbo z Anglico

PARIZ, 30. septembra. AA. Petit Journal je objavil novo izjavno predsednika italijanske vlade.

Mussolini se v tej izjavi med drugim sklicuje na primer velikih držav, ki so v kolonialnih vprašanjih zahtevali prav tako stališče o nadmočnosti bellega plemena nad črnimi plemenimi kakor Italija.

Pravo Italije se opira, pravi Mussolini dalje, na pogodbo, ki jo je sam osebno 1. 1925. parafiral s tedanjim angleškim poslanikom sirom Ronaldom in ki je Abesinijo v pravem smislu besede razdelila.

Vprašanje, ali so z Lavalovega obiska v Rimu govorili tudi o tej razdelitvi Abesinije, je Mussolini zanikal, češ, da g. Laval o tem ni mogel govoriti, ker je bilo to vprašanje z Anglio že urejeno. Laval je samo naglašal gospodarske pravice Francije v Abesiniji in sicer obakrat glede železnice, ki spaja Džibuti z Adis Abebo.

Na kraju svoje izjave naglaša Mussolini, da bi dejansko bilo najbolje če Anolija prepusti Italiji proste roke, kakor je delala tudi napram drugim državam. Cestovanje italijanskega naroda je tako močno, da ga ni mogoče premagati, tujih narodov na se ponos italijanskega naroda le te okrenili.

Snor se more rečiti le - vno

Paris, 30. septembra. AA. V denih je Rima pio Jules Sauerwein z Paris Sauerwein, da tudi novi poskus Društva narodov z odborom trinajstih in tudi morebitna nova

pogajanja v treh ne bodo rešila italijansko-abesinskega vprašanja. Rešitev bo moča še tedaj, ko se bo pomaknila italijanska ofenziva naprej in ko bo Mussolini, stojec na abesinskem ozemlju, ponudil mirno pogajanje. Samo na ta način bo mogče po mnenju italijanskih merodajnih krogov rešiti spor z Abesinijo na način, ki bo ustreza Italiji.

Italijanske kroge zanima po drugi strani vprašanje, kaj boče prav za prav Velika Britanija. Brez dvojne stremi angleška politika med drugim tudi za tem, da se italijansko-abesinskega vprašanja ne sme rešiti brez posredovanja Britanije in sicer v skladu z njenim slovesom v njenimi krovom. Če pa Velika Britanija, oprije se na Francijo, ne bo mogla najti rešitve, ki bo zadovoljila Italijo, potem ne vidim, pravi Sauerwein, sredstva, ki bi moglo zadržati italijansko čete, da ne prodro v Abesinijo čez četar tednov. S tem bo Italija ustvarila nov položaj, ki bo povzročil nov sestanek Društva narodov.

Pogajanja izven DN nemogoča

London, 30. septembra. AA. Rimski komunike o solotni seji italijanskega ministarskega sveta, ki pravi, da je italijanska vlada pripravljena pogajati se z Londonom glede ohranitve interesov v vzhodni Afriki, tolmačijo v tukajšnjih političnih krogih kot formalno ponudbo za dvostranka pogajanja. Po zasebnih informacijah, ki pa bi utegnile biti tudi uradne, smatra Velika Britanija, da bi taka pogajanja Društva narodov ne bila v skladu z ženskevškim duhom. Če pa bi svet Društva narodov priporočil svojim članicam, naj se enkrat poizkusijo posredovati med Abesinijo in Italijo, potem bi bilo močno verjetno, da bi angleška vlada ne odbila takih pogajanj. Na vsak način pa bi moralno po mnenju teh londonskih krogov pri teh pogajanjih sodelovati tudi Francija.

Intrige proti Edenu

London, 30. septembra. AA. Liberalni Starci trdi, da se je minister za Društvo narodov Eden moral v zadnjem času boriti proti močnim diplomatskim vplivom iz Londona, ki so bili tako močni, da bi kmanu povzročili njegov padec. Hoteli so na vsak način, naj se Velika Britanija pomiri z Italijo, k sreči pa je bila odstranjena ta nevarnost, ki bi bila Mussoliniju omogočila izdajstvo napram Društvu narodov.

Zato pripisujejo politični krogi vrnitvi ministra Edena iz Zeneve velik pomen. Mislimo, da bo imel danes ali jutri razgovore z Baldwinom, ki bodo odločilni za rešitev italijansko-abesinskega spora.

Dve žrtvi ljubezni

do sporta

Ubila sta se Stane Seunig in Ivan Novak, prvi z motociklom, drugi s kolesom

Ljubljana, 30. septembra

Naš lepo razvijajoči se sport sta zadeval včeraj in danes dva težka udarca. Na Gradu se je pri dirkah smrtno ponesrečil popularni sportnik Stane Seunig, a v prosekturni splošne bolnice leži danes druga žrtev. Na povratku s Turjakom se je sročil ponesrečil s kolesom II. tajnik ljubljanskega nogometnega podsveta zavodnik Ivan Novak, ki je davi ob 8.30 v bolnici podlegel poškodbam.

Staneta Seuniga je poznala malone vse Ljubljana, vsej kar je mlajše generacije, ki se udejstvuje v sportnem in družbenem življenju, a znan je bil tudi drugim, saj se je 10 let uveljavljal kot naš najboljši representant plesa doma in v inozemstvu. Pred dvema letoma si je kupil Seunig novo motorno kolo, močan stroj Harley Davidson, s 1.000 ccm. Takoj se je začel navduševati za motociklistični sport in pristopil je k motociklistični sekciji ŽSK Hermesa v Šiški. Pozneje vidimo Seuniga skoraj na vsaki dirki. Seveda ni bil med prvimi, saj mu je manjkalo rutine, a na predvoljo je bil od dirke do dirke. Že na Ljubljalu je dosegel lep uspeh in v zvo vmenimo se je pripravil na včerajšnji start na Ljubljanskem grad. Vedel je sicer, da do

konkurenca močna, saj je bilo prijavljeno okrog 30 dirkačev, a bil je optimist in je celo upal, da odnesne palmo zmage. V trdnem preprincanju, da bo prvi, je celo tvegal v veseli družbi včerje stavo.

Za včerajšnje dirke je bilo v Ljubljani veliko zanimanje in kmalu po 13 so se začele zbirati ob dirkalni progi od starta do cilja številni gledalci. Dirka je bila v najlepšem redi. Tudi Seunig je dvakrat srečno prevzel progo in čudno nadstavlje je hotelo, da je dosegel tudi najboljši čas dneva. Ker pa rezultatov niso razglasevali, teguji ne vedel, in je šel okrog 23. kdaj opominom prijateljev še enkrat na start. Težki stroj — Seunig je bil nedvomno zarj prelask in tudi prenalo krepite konstitucije — ga je vrglo že kmalu po startu in potem je vso progo vozil skoraj nesigurno, da je motor zanosa na levo in desno. Še spomina so mu klicali prijatelji, naj odstopi, a Stane ni odstopal in je drvele naravnost v smrt. S polno paro je prevzel zadnji vroček, a 15 m pred ciljem je izgubil oblast nad kranjem in je vso silo treščil v besozavni drog. Nesrečnemu je utrdno lobanje in je kmalu po prevozu v Štajerski dom umor.

Danes leži na mrtvilaštem odru v svojem stanovanju nad havarno Evropo med krvavordečimi dajščami in šopki nagotin. Obraz je deloma zakrit. Vse določnine so ga hodiči knogih, njegovo prijatelje, — znanci in športniki.

Pokojni Stane, star 30 let, je bil lastnik trgovine z usnjem na Starem trgu št. 7. Bil je spretni sportnik in televader, član Ljubljanskega Sokola, literje in Hemesa, znan širok Slovenije tudi kot izvosten plesalec. Ob njegovem krsti žaljujoč pošte številnih znancev in prijateljev, ki jih je njegova smrt zelo potra, trije brašči in sestra. Pogreb bo jutri ob 16 s Tirkove ce-

ste 15.

Zavodnik Ivan Novak je včeraj ob 16 v držbi svojih prijateljev Staneta Logarja in Tavzesa napravil izlet s kolesom na Turjak. Srečno se privozili na romantični grad, tam nekaj časa posedi in po zakusu so se pa poslovili od prijatev družbe in jo zvezcer ubrali nazaj proti Ljubljani. Novaku je vso pot nekajdo nagajalo kolo, menda je popuščala pnevmatika in tudi zavora ni bila v redu. Bilo je okrog 18.45, ko je Logar zaslišal, da je Novak, ki je bil nekajdo zaostal, naenkrat zavpel. Osim se je in videl, da se je Novak na kolesu vzpel, takoj nato pa padel. S Tavzesom sta krenila nazaj, Logar je dvigil in na dejal: Zane, zane, a Novak ni odgovoril. Bil je nezavesten, ni pa imel nobene vidne poškodbe. Zato si Logar in Tavze nista mislili, da bo kaj hujšega. Po Logarjevem mnenju je Novak najbrž med vožnjo udaril z glavo ob kontin in padel. Ne sreča se je zgodila ekraj ţe na ravne.

Nezavestnega Novaka so nekoliko na Pečnikarjev avtobus, ki ga je okrog 19.45 prepeljal v Ljubljansko bolnico. Ivan je vso noč ležal nezavesten in davil ob poti 9 je dotpel. Zdravniksi so ugotovili, da mu je dvakrat počila lobanja.

Ivan Novak, vzor slovenskega sportnika, veden plemeni in značajen, je bil rojen leta 1906 v Ljubljani in je stanoval v Trnovski ulici 23, kjer živil brez in sestri ter mati vdova. Materi je bil v krepko oporo, saj je bil tudi v svojem poklicu izredno marljiv, eden naših najboljših zo botnikov. Ljubljanski nogometni podsvet izgubi z njim doletno sportnega sodelovalca, kajti Novak je skoraj sedem let napravil vodno vlogo v vzhodnem Prusiju. Vsi povedajo, da je to potovanje demografije proti Litvi. Kancelar je hotel s tem polovanjem pokazati, da so volitve v Klajpedi velikega mednarodnega pomena.

Pričakujejo, da bo imel Hitler danes velik govor, s katerim se bo odkrito obrnil na Nemce v Klajpedi. Tudi povedajo dejstvo, da je Hitler topot prvič potonal v Vzhodno Prusijo po železnicu in ne z letalom. Njegovo prejšnje polovanje z letalom v Vzhodno Prusijo so si svoječasno razlagali z željo državnega kancelaria, da ne bi potovel čez poljski koridor.

Ob vratu sportnika bo obranila nadajnost v najlepšem spominu. Tekko prima detem svojcem naše globoko sodljite.

Gömbös obisk pri Hitlerju

Berlin, 30. septembra. AA. O včerajšnjem sestanku Gömbösa in Hitlerja mi izšel nikak komunikacij. Znano je le, da je razgovor trajal nad dve uri in da mu je prisotoval tudi predsednik pruske vlade general Göring, ne pa zunanj minister Neurath, ki je pred svojo avdijenco pri Hitlerju konferiral z Gömbösom samo 25 minut.

Zvečer je Gömbös sprejel avstrijskega poslanika v Berlinu, nato pa italijanskega,

SK Mars poziva članstvo, nad se drevi ob 19.30 udeleži žalne seje v počasnem posrečenem klubovnem tajniku g. Jenku Novaku.

Borzna poročila.

Inozemske borce

Cari, 30. septembra: Beograd 7.— Pariz 20-2775, London 15.145, Newyork 307.55, Bruselj 52.— Milan 25.12, Madrid 42.025, Amsterdam 206.10, Berlin 123.85, Dunaj 57.60, Praga 12.73, Varšava 37.90, Bucurešta 250.

Obisk predsednika vlade v Sarajevu

Sarajevo, 29. septembra. Po otvoritvi državne ceste Šavnik-Zabljak-Plevlje položiti temeljni kamnov za železno ško postajo na Nikšiću in za realno gimnazijo na Cetinju, po obisku Boke Kotorske in Ercegovine, je prispel predsednik vlade dr. Stojadinović včeraj preko Trebinja in Bileće v Mostar, kjer so mu pribredili svecan sprejem.

Davi ob 9.30 se je predsednik vlade dr. Stojadinović odpeljal v spremstvu ministrov in bana primorske banovine iz Mostarja v Sarajevo. Med potjo se je ustavil v Jablanici, Ostrovcu in drugih mestnih občinah, kjer so mu povod pribredili svecane sprejeme.

Sprejem predsednika vlade dr. Stojadinovića in ministrov v Sarajevu se je izpremenil v veličastno manifestacijo vsega prebivalstva ne glede na veroizpoved in strankarsko pripadnost.

Pri vhodu v mesto so goste sprejele čete konjenikov v živopisnih narodnih nošah, ki so prihitali v Sarajevo iz vsega kraja. Množice so prispele z državnimi zastavami. Ves prostor na Marijinem dvoru, ki je bil dolochen za sprejem predsednika vlade in njegovega spremstva je bil okrašen z zastavami in zelenjem. Že dolgo pred njihovim prihodom so se po ulicah in trgih zbrale ogromne množice meščanov in kmetovalcev iz vseh bližnjih in daljnih krajev.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je s svojim spremstvom prispel na Marijin dvor točno ob 13. V njegovem spremstvu so bili ministri dr. Behmen, inž. Bobić, Stošović in Kaludžić, ban zetske banovine Lukić, ban primorske banovine dr. Jablanović, veliko število poslancev in senatorjev in drugi dostojanstveniki. Ko se je pojavit avtomobil predsednika vlade, je ogromna množica priredila gostom navdušene ovacije.

Tu sta predsednika vlade in njegovo spremstvo sprejela prometni minister dr. Spaho in sarajevski načelnik je pozdravil predsednika vlade z govorom, v katerem je poučarjal veliko čast, ki je zadela Sarajevo z njegovim obiskom in drugih članov vlade. V svojem nadaljnem govoru je naglašal, da je bilo Sarajevo vedno na braniku domovine in da je pripravil nepristnosti nove žrtve za kraja in domovino.

Po njegovem govoru je godba zaigrala državno himno. Zopet so se ponovile dolgotrajne ovacije kraju, kraljevskemu domu, min. predsedniku in vladu.

Ko se je vihar navdušenja poleglo, je povzel besed predsednik vlade dr. Stojadinović, ki je izjavil:

Ce je mesto, kjer so se krizile poti Srbov in Hrvatov, katoličanov, muslimanov in pravoslavnih, spada med takta divna in najlepše vseckakor Sarajevo. Pravoslavnici, muslimani in katoličani, Hrvati in Srbi lahko tu kakor nikjer drugod čutijo in morajo čutiti, da so duše ene duše in kri iste krv. Težki in burni so bili ne le dnevi, meseci in leta, marveč celo stoletja, pa ne preteklosti, ko je močni sovražnik zlomil pravo v najstarejšo državo Jugoslavijo in ko je naš narod padel v sunčenjstvo. Tuje vladavine so stotej mudiči naš narod vseh treh plemenc, ga vodile v siromaštvu, mu vsiljale celo svoj tuji jezik, občajajo v zakone ter razen tega zaorale globoke brzade, ki jih mora celo sedanjost zdraviti in izzdraviti. Le na podlagi ogromne živiljske sile našega naroda smo lahko prišli do tega, da se želje, delo in stremljenje naših sovražnikov, ki so si ga postavili z nalogom, da nas uničijo, niso izpolnile. V težkih in burnih dneh naše zgodovine so se porajali in so neustrešno delali za dobro in veličino našega naših narodnih velikanci iz vseh plemen Jugoslavije. Ako sezem daleč v našo preteklost, lahko vprašam: Ali more kdo zanikati Mehmeda paša Sokolovića, velikega vezirja, tedaj vsemogovnega turškega cesarstva, da ni delal kot pravi sin našega naroda? Za njegove dobe je srbsko-hrvatski jezik zavzemal prvo mesto na sultanovem dvoru, patrijaršija v Peči pa se je ohranjala skozi stoljetja našega trpljenja in muke na podlagi njegove močne pobude in listine, ki jo je sam sestavil in izdal.

Pojdimo bliže in povejmo, da so bili Karadjordje, Njegoš, dr. Krek in Strossmayer istih misli in istih stremljenij. In tudi bosanski franciščani s svojo knjigo «Ugo-

dni razgovori naroda slovenskega, in srbski duhovniki z evangelijem v eni roki in z mečem v drugi roki, so delali za isti cilj: Za osvobodenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, za zedinjenje v skupno močno državo. Kljub tem velikim stremljenjem in delu naših veleunov in narodnih delavcev se marame zavedati, da so težko zapustite globoke praznine celo med posameznimi deli taistega plemena, kaj sele med tremi našimi plemeni Hrvatov, Srbov in Slovencev.

Zato je nas vseh sveta dolžnost, da stare braze izravnamo, da stare rane izdečimo in da tako ozdravljenumu in okrepljenemu organizmu naše države vlijemo novega duha brez vzduha in pritožb, ker je kraljevina Jugoslavija delo skupnih naravor vseh treh plemen in ki mora biti skupno ognjišče vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ljubiti jih mora z istim žarom, greti z istim plamenom in hraniti z isto hrano: »Ni po babu ni po stričevima, več po pravdi Boga istinoga!«

Jugoslavija ne sme biti udobni pristan samo enega plemena ali samo enega dela našega naroda. Nočemo nobene posebne nadoblasti, marveč hočemo oblast in nadoblast vseh!

Ves jugoslovenski narod se je boril in si je priboril svojo svobodo. Zaradi te svobode imamo dolžnost, da jo skupaj varujemo brez izjem in brez vsakega pridržka. Na prvem mestu svobodo kraljevine na zunaj, a tudi svobodo na znotraj.

Jugosloveni se niso borili za svojo svobodo, da bi kasneje v tej svobodi robovali komurkoli.

Vsi Srbi, Hrvati in Slovenci, pravoslavni, katoličani in muslimani morajo imeti enake pravice in enake dolžnosti. Jugoslovenski državljanji morajo biti vsi enaki pred zakonom, svobodni državljanji v svobodni državi. Takšen je cilj in takšno je pojmovanje vlade, ki ji imam čast predsedovan.

Sarajevo je bilo vedno ponosno na svoj gospodarski in trgovski pomen, kakor tudi na svoje veličastne zgradbe in na lepoto svojega položaja. Njegovo bogastvo in krasote opevajo pesmi, o njegovem sijaju pripovedujejo književniki. Sarajevo poimeni križišče vzhoda in zapada. To daje temu mestu ob Miljacki svoj poseben čar v pestrost. Zaradi svoje stoge v verakem in plemenskem pogledu čaka Sarajevo na našem nacionalnem življenju vloga končnega zbiranja in premostitve vseh razlik, ki so med nami nastale zaradi posebnih zgodovinskih razlik. Zaradi svoje tradicije in svojih možnosti bo moglo Sarajevo premostiti vsa nasprotja in s tem nadaljevati tradicije svoje vodilne vloge med našimi mesti.

Vaš današnji pozdrav, ki sem ga pravkar doživel, in sijajni sprejem, ki mi ga je priredila tisoč in tisoč Sarajevčanov, tisoče in tisoči mješčanov in kmetov iz bližnje in daljne okolice, sta najboljše upanje in vera, da bo Sarajevo svojo novo zgodovinsko poslanstvo v naši veliki državi s ponosom in v celoti izpolnilo.

Opoldne je mesta občina priedila v hotel »Europ« srečan banket predsedniku vlade. Navzoči so bili: gg. predsednik in njegov načelnik, ministri inž. Bobić, dr. Spaho, Strošović, Behmen, Kaludžić, župan Bikadič, Lukić s soprogo, nadškof Šarić, predstavniki ostalih velikancov, generala Tomić in Mutadžić in vedenje število uglednih sarajevskih meščanov.

Sarajevski načelnik Bikadič je pozdravil g. predsednika vlade v daljšem govoru. Najavlja, da je naša Sarajevo velika radost zaradi prihoda predsednika vlade in ostalih gg. ministrov v Sarajevu, ki je sedež ponosne Bosne. V borbi za načonalno in osebno svobodo si je steklo Sarajevo velike zasluge. Sarajevo veruje v srečno bodočnost naše velike kraljevine pod modrim vodstvom mladega kralja iz narodne dinastije Karadjordjevićev, ki je najtrdnejši čuvanje svobode in napredka vsega jugoslovenskega naroda. Sarajevčani so pripravljeni žrtvovati sve za svojega mladega kralja in za našo veliko domovino.

Prištoni so sprejeli te besede z viharnimi ovacijami. Nj. Vel. kralju Petru II. in kraljevskemu domu. Godba je zaigrala državno himno, ki so jo prištoni poslušali stoje.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je odgovoril:

»Ko sem dani prispel v Sarajevo, me je neki prijatelj pozdravil izven mesta in mi

važnem primeru pomnožiti število parlamentarnega odbora. Pove naj mutorej, kateri poslanci kažejo po njegovem mnenju dovolj razumevanja za tako velike probleme in dovolj zmislja za evropski pomen Karla Aleksandra, da bi njihovo imenovanje v odbor prineslo koristi vojvodini in narodu. Weissensee je bil previden. V zvezde je koval obzirnost in pravičnost vojvod, po velikih ovinkih in dolgem oklevanju je pa previdno povedal dve, tri imeni. Potem je takoj napeljal pogovor drugam in začel govoriti o nedem brezpomembnem. Süss mu je odgovarjal prijazno, potem je pa kar tako mogrede omenil, da se zdi predsednik dvornega cerkevnega sveta vojvoda star in izčrpán in da-li namernava on — Weissensee, ostati v Hirsau do svoje smrti. V Stuttgartu bi bil zelo potreben svetovalec njegovega diplomatskega obzorja, njegovih izkušenj in učenosti. Prelat je kar požiral te besede in željno se je vrzel na ta mastni griljaj. In ko je začel Süss zopet govoriti o poslancih, ki bi jih bilo treba izbrati, je prelat globoko vzduhan ter mu našel zaželenja imena; pri tem se je pa smehljal in zardeval do las nad slabostjo in izdajstvom. V imenih, ki jih je našteval, je bil izdal ustavo in

njene prirvzence. Ah, to nikaror ni bil najboljši izmed možnih svetov, kakor so hoteli to nekateri modri filozofi. To je bil slabo urejen, zopern svet. Samo preprosti so mogli ostati čisti. Kdor je bil premeten in zvit, kdor ni hotel ostati ob strani kipečega življenja, se je moral umazati in postati iz dajalec.

Določen je bil dan zasedanja. Po Weissenseevem seznamu so bili izločeni vsi opozicijski poslanci, za njihove proteste se ni nihče zmenil. V poenih mestih in uradih so se pojavili vojvodski komisarji z močnimi vojaškimi oddelki, nasilno so uredili vse želje, polnomočja in nujne zadave, ki jih je ljudstvo izročalo poslancem.

S takimi izgledi se je sestal parlament, ki že dolga leta odločal o najvažnejši zadeli svabške politike, o vzdrževanju velike stalne vojske. Ta okrnjeni parlament ni zasedel v stuttgartski zbornici. Vojvoda je bil odredil, naj bo seja zaradi lažjega sporazumevanja z njegovim osebo v ludwigsburgskem gradu pred njegovimi očmi. Mesto je bilo polno vojakov. Poslanci so bili pod močno vojaško stražo in neprestan v nevarnosti, da bi jih pri najmanjšem odporu arretirali. Vojvoda se pa suhoparnem otvoritvenem govoru

ni več prikazal. Pregledoval je vojsko in prisostvoval vojaškim vajam v okolici, dočim so dajali njegovi ministri nejasne, napihnjene odgovore na plahta vprašanja poslancev, držeč se zelo osobno in pokroviteljsko.

Tako so bile sprejete nečuvene vojaške zahteve, razen tega je pa parlament pristal še na podvojitev davkov in na izročanje tridesetih vseh predelkov. Vziranje davkov naj bi veljalo tako dolgo, dokler bi trajale težke razmere in dokler bi bila dejela zmožna pačevati. Drugače tako prevdarni, previdni in trezni može si niso upali pred mušketimi vztrajati na tem, naj se ta važna klavzula izpremeni. Ko so pa v zasebnem govoru sprožili skromno vprašanje, kdo bo odločil o nevarnosti človeka in plačilni zmožnosti dežele, sta jih Süss in Remchingen tako nahrulila, da so vsi prestrašeni obmolnili. Se niko, odkar je imela dejela ustavo, ni dosegel vojvoda od parlamenta takih ugodnosti, kakor sta jih dosegla Karel Aleksander in njegov žid.

Dva tedna po zasedanju je bil prelat iz Hirsaua Filip Henrik Weissensee imenovan za predsednika dvornega sveta v Stuttgartu. 15. Kmalu po tej Süssovi zmagi nad

parlamentom je umrl v rodbinskem gradu Winnenthalu vojvoden brat princ Henrik Friederich. Od tistega dne, ko se je bil Karel Aleksander polastil njegove ljubice in mu jo vrnil z očesnim nasmehom ihteko in skruženo, so tega slabščica razdejala besne misli na osvetovo. Često je zrl z izmučenimi kalnimi očmi na to mirno, plavolaso bitje, čeprav življenje je bila zdaj ena sama tržna prošnja za odpuščanje. Neko je polozil svoje slabotne, potne roke okrog krasnega, polnega, zdravega grla, počasi jo je stisnil in jo začel daviti, potem jo je pa vse prestrašen izpustil in pobagal po licih: »Saj nisi kriva! Ti ne moreš nič za to! V duhu si je sliškal divje, fantastične prizore osvetove, kako je svojo ljubico zabodel, položil njeni truplu čez konja in se napotil po deželi, da bi pozval ljudstvo na osvetovo. Ali pa kako preganja svojega brata in ga prisili poljubiti njegovi ljubici noge, potem kako oba ubije in da pokopati dekleta svedčano kot cecario, brata pa zagrebati kakor pes. On sam bo kraljeval potem nad vsemiki gledališki bog osvetove. Od večega tega pa ni mogel ničesar storiti, žetja po osvetovi ga je samo razjedala, dokler ni umrl.

R. B.

Radioprogram

Torek 1. oktobra

11.00: Šolska ura: Ob 100 letnici Simona Jenka (dr. Rudolf Kolarčik) — 12.00: V novo življenje (koračnice na ploske): — 12.45: Vreme poročila, — 13.00: Čas, obvestila, — 13.15: Hladna jesen za prihajajo, (ploske), — 14.00: Vreme, borza, — 18.00: Koncert operne glasbe, Radijski orkester: — 18.40: Vzgojna vrednost prirode (dr. Stanko Gogala) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spred, obvestila, — ;

Lion Feuchtwanger: 42

Žid Süss

Roman

— Kaj bi pa s tem pridobili? — je vprašal vojvoda zrči srepo na gladka, nasmejana židova usta.

— Naravno je, — je nadaljeval žid zgovorno, — da pridejo pri tem v poštev samo znani poslanci, znani po svoji lojalnosti in zvestobi do vojvode.

Karel Aleksander je gledal židu ponosno na usta, napeto je razmišljjal in tehtal židove besede. Sposnal je, da bi tako brez vsakega truda izrinil iz parlamenta vso opozicijo, deželjno stanovništvo pa potem izpremenili v druživo brezpomembnih lutk. Planil je tako naglo pokonci, da se je komornik Neufert, ki mu je baš mastrial hromo nogo, zavalil po tleh.

— On je genij, Süss! — je vzkliknil radostno in se začel izprehajati po sobi, čeprav je imel eno nogo hoso. Zamevec je bil zlezel v kot in izbuljenih oči, ki opazoval svojega gospoda.

Se istega večera se je Süss posvetoval z Weissenseem. Dejal mu je, da smatra vojvoda za potreblno v tako

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno Fran Jezerski. — Za upravo in inštrutivni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.

Po priključitvi okoliških občin

Priključene občine ostanejo do prihodnjega proračunskega leta pod starimi upravami

Ljubljana, 30. septembra.

Na magistratu se posvetujejo o položaju ki je nastal s priključitvijo okoliških občin. Sproti se poroja razna vprašanja, kako spraviti v sklad s predpisi in določbami to in ono. Zaenkrat je gotovo, da bodo ostale priključene občine še pod dnučno občinsko upravo do prihodnjega proračunskega leta, to je do 1. aprila 1936. Prihodnje leto pa bo proračun že skupen in tedaj sele bo stvarno urejena velika Ljubljana, kakor je bila zamisljena. V pogledu sedanjih mej stremne merodajničitelji za tem, da bi se iste korigirale in se še malo raztegnile, tako ga bi doseglo Savo s čimer bi se lahko kontroliral dovoz živil in drugega pod trošarino spadajočega blaga. Na konferenci predstojnikov mestnih uradov in direktorjev mestnih podjetij, ki jo je sklical predsednik občine dr. Raymihar predvčerjšnjim, se je razvila okrog vašnih vprašanj, tičečih se priključitve živahnega debata. Posebno poglavje tvori prevzem okrog 70 učiteljskih občin, ki so bili nastavljeni pri okoliških občinah. Težko bodo nastale tudi s prenosom uradnih spisov.

Mestna občina mora po pravilih prevzeti vse osnovne šole, ki pridejo zdaj pod mesto, poleg tega pa še tri meščanske skupine, s 60 razredi in okrog 70 učiteljskimi močmi.

Zelo kodljivo je vprašanje mestnega po grebnega zavoda in njegovega delokroga. Duslek je imel ta zavod v mejah stare Ljubljane monopol s priključitvijo pa prideta pod mesto, še dve privatni podjetji.

Hude skrbi bodo delale bodični mestni zastopci zlasti kanalizacijske naprave, kajti tudi meščani na periferiji, ki bodo plačevali ista davčnine, kakor v sre-

Dve smrtni nesreči

Ptuji, 30. septembra
Snoči se je vratal na koleus iz Ptuja proti domu 24-letni poljski delavec Ignac Pulko iz Strahinja pri Krapinji, sreč Rošatec. Na poti mu je prisel nasproti tovorni avtomobil, last podjetnika Pečnika iz Ptuja. Nenadoma se je Pulko znašel pod avtomobilom. Dobil je tako močan udarec po glavi, da mu je počela lobanja in je oblezil nezavesten. Avtomobilist ga je naložil na svoj voz in ga prepeljal v ptujsko bolnico, kjer pa je Pulko kmalu podlegel poskodbam. Kdaj je krv nesreče ni znano.

Druga tragična nesreča se je prijetila davi. Sopropri ptujskega signalnega mojstra Brlova je bila že delj časa živeno boha. Davi je odšla na zeležniško progo na Bregu pri Ptuju, prav takrat je privozil osebni vlak, ki odhaja ob 5. iz Ptuja proti Mariboru. Lokomotiva je nesrečno popolnoma razmesnila. Njeni truplo so prepeljali v Hajdino pri Ptuju.

Kmetijsko obrtna razstava v Ptiju

Ptuji, 29. septembra
V soboto dopoldne ob 10. uri je bila slovensko otvorjena prva sreska kmetijske obrtna razstava za srez Ptuj. Otvoril jo je pokrovitelj g. ban. dr. Marko Nataličen. Otvoriti so prisostvovali tudi podnadelnik, dr. Tomšič, komandant mesta inž. major Manjšovič, mestni predsednik Jerše, ves razstavni pobar s predsednikom g. Vindščem, zastopniki raznih civilnih in vojaških uradov ter predstavniki društav in korporacij. Po pozdravnih nagovorih je bil proglašen razstava za otvorenjo.

Razstava nam prikazuje vse panoge kmetijstva, sadjarstva in vinarstva. Poleg teh so razstavili tudi naši marljivi obrtniki prav lice izdelke, na katere so lanko ponosni. Tudi živinorejci so razstavili svojo živino in je bilo na sejmišču istočasno premirje plemenitne živine. V posebnem oddelku je razstavljeno naše petutinarstvo, kjer predstavijo štajerske kokoši. Razstavljene so tudi gosi japoni, pasme, daje do domače pasme kopuni, gosi, purani, petelin, ki so jih razstavili razstavljalcji iz Ormoža in Središča. Tudi društvo rejev malih živali je razstavilo različne pasme kuncov, golbov, morskih

dišču, bodo zahtevali kanata. Tudi gre za napeljavo vodovoda, zlasti proti Dravljem odnosno Št. Vidu. Vprašanje napeljave vo dovodnih cevi mora biti vsekakor rešeno prej, neg se bo začelo s izkavovalnimi deli na Celovški cesti do Št. Vida. Dvakratno ali celo trikratno prekopavanje, ki je pri nas skoraj že običajno, menja res nima zmisla.

Mestni gradbeni ured pripravlja gledne na določene meje Ljubljane podrobne načrte. Dobil je tudi načrt, da se sedaj popiše vse ceste o okoliških občinah in njih uporabnost.

Za stroške formalne izvedbe priključitve okoliških občin je mestna občina dala na razpolago nekaj čez 30.000 Din. V kratkem se bo najbrž vršil tudi statistični popis prebivalstva, ki bo spadalo pod veliko Ljubljano.

Kakovska stvar, tako ima tudi priključitev okoliških občin Ljubljani svojo sončno in senčno stran. Veseli so jo ves zaenkrat kmetijte priključenih občin, ker bodo plačevali mnogo manj zemljiškega davka, dočim bodo javne dajavne obrtnikov znamno večje. To je samo en problem priključitve, ki seveda ne bo šla tako gladko kakor je šla na papirju. Potrebna bo na obeh straneh velika previdnost in uvidevost, da hočemo preprečiti napake, ki bi imle težke posledice.

Nov občinski svet v Mariboru

Maribor, 30. septembra
V petek opoldne je prispevala v Maribor ves, da sta razrešena svojih dolžnosti sedanji mestni župan g. dr. Franjo Lipold in podžupan g. Rudolf Golouh, z njima pa je nkrat razrešen ves občinski svet. Za župana je bil imenovan mariborski odvetnik in včiž župan g. dr. Alojzij Juvan, za podžupana pa bivši narodni poslanec g. Franjo Žebot.

Norjanji minister g. dr. Korošec je podpisal naslednjo listo občinskih svetnikov: Lambert Aljančič zasebeni uradnik; Anton Benedičič, kroški mojster; Oskar Dračer, industrijski; Anton Golež, trgovec; Franjo Gnilek, trgovec; Franc Hrastelj, ravnatelj Cirklove tiskarnice; Franc Hohnjec, mesarski mojster; inž. Jože Jelenc, stavbenik; Ivan Jemec, vtrnar; Ignac Jan, urar; Martin Kores, hišnik; dr. Janko Kovačec, bančni ravnatelj; Anton Kotnik, preg. fin. kont. v potoku; Ivan Klančnik, mizarski mojster; dr. Jože Leskovar, odvetnik; Josip Lovrenčević, »Putnika«; dr. Fero Miler, odvetnik; Ignac Ozvatič, davčni kontrolor; Bogdan Pogačnik, bančni ravnatelj; Vlado Pušenjak, višji zadružni revizor; dr. Janko Pihler, zdravnik; Ivan Prijatelj, profesor; Ferdo Potočnik, industrijski; Joža Stabej, ravnatelj Sreskega cestnega odbora; Alojzij Sprager, elektrotehnik; Ivan Sluga, prevoznik; Ivan Sojc, kipar; inž. Karel Unger, industrijski; Ivan Velker, hišni posestnik; Franc Veronik, železniški uradnik; Ivan Wurzinger, železniški uradnik; Miro Žitnik, upokojeni major; Josip Peterjan, uradnik OUZD; Henrik Saboty, industrijski; Anton Feierlag, pekovski mojster; Josip Weis, trgovec; Ivan Kovačič, trgovec; dr. Franc Sustrik, profesor; Dragotin Roglič, industrijski.

MARIJ SKALAN

ROMAN Sida Silanava

»Glej, tu-le je ena tvojega špansko-portugalskega edinstva. Stopi še ti v to edinstvo in povabi jo k nam, ali vsaj na plese.«

Vsi so se ozrlji po Sidi.

»Živelio tako narodno edinstvo!« je dejal zdravnik. »Tudi jaz sem zanji. Poizkusim sam.«

Vstal je, stopil k maskirani Sidi, se priklenil in jo poprosil za plese.

V si je vztrpetali vsi živci, vsa kri ji je planila v glavo in noge so ji postale težke, da se ni mogla geniti.

»Košarice mi vendar ne boste dali, lepa señorita, ali señora?« je dejal zdravnik, ko je opazil njen obotavljanje.

»Kaj naj storim?« se je vprašala kar kar v deliriju. »Če me spoznati? Ne, ne sme spoznati. Grem...«

Vstala je, in se oprijela ponudene roke. Dr. Frančič je opazil, da trepeče.

»Zakaj ste tako vznemirjeni señora?«

»Señorita...« je dahnila Sida s potajenim glasom.

»Torej señorita... ali pa... dona Ines. Za mene ste doma Ines. Se mar bojite Slovencev? Res, mi smo vam Španci...«

»Ne, señor, slovenska vas...« je odgovorila in se zasmajala, da bi vsaj na

saj sva se še našla.«

»Morda se motite,« je odgovorila.

»V čem?«

»Da sem lepa.«

»To čutim, četudi vas ne vidim.«

»In da se nisva še našla...«

»Me poznate?«

»Da.«

»Kdo sem?«

»Nekdo, ki ga ženske ne morejo pozbiti, ako se vanj zalubijo...«

»Prevelik poklon, moja dona Ines.«

»A resničen.«

»Katera me ne more pozabiti? Saj me je ljubila dobesed zares morda samo ena.«

»Samo ena?«

»Samo ena.«

»Ste o tem tako trdno prepričani, da vas je zares ljubila?«

»Sem.«

»In vi? Ste jo tudi vi zares ljubili?«

»Zares.«

»Jo še ljubite?«

»Je ne smem.«

»Kako, ne smete?«

»Ker je žena drugega.«

»Potem je nikoli niste zares ljubili. Če bi jo, vam to ne bi smelo biti ovira.«

»Moja lepa dona Ines, to je španska logika.«

»Ne, občeložna.«

»Kdo ste?« je vzkliknil naenkrat in obstal, da bi si jo natančneje ogledal.

»Kdo se skriva pod to masko?«

»Nekdo, ki ve vse.«

»Cisto vse.«

jalec; Josip Ožlak, tiskarniški ravnatelj; Otmar Meglič, hišni posestnik; Franc Reznik, zasebnik; Viktor Grčar, šolski upravitelj in industrijski ravnatelj Hutter!

Zopet požar na Barju

Ljubljana, 30. septembra

Na Barju so se začeli manjši požari. Smoči ob 11.10. je začelo goreti pri posestniku Antonu Kunšemu na Kneževem stradu nr. 35 ali takor pravijo Barjanci Ilivoviči. Ogenj je nastal na podu in se je razširil na dvojni kozolci ter površino precejšnjega škoda. Zgoralo je mnogo prodaj, štiri metre v visini 3000–4000 kg mrve in elame. Posestnik Kunšec je pri vojakih in staških doma samo njegova žena in mati. Okrog 11.10. so zbuligli klici: Gori! Gori! Ko sta preplašeni planili iz hiše, sta videli, da je pod s kozolcem vred že v plamenih. Na pomoci so priheli prostovoljni gasilci z Barja, Rudnik in Ljubljane, ki so imeli zelo težko delo, ker je pri manjšovalo vode. Morali so jo nositi in črpali iz vodnjakov. Kozolci in poda sicer niso rešiti, pač pa so preprečili, da se ogenj ne razširi dalje na hišo. Res se je v nevarnosti vse bližnje hiše.

Kunševci so bili zavarovani za 30.000 Din, vendar je škoda znotrat večja. Tudi to pot je bila na delu zločinska pozigačeva roka, kajti goresi je začelo pod podom. Ob tej priliki apelirajo prebivalci na Ilivovič, naj bi mestna občina, pod katero se spada, vendar enkrat napeljala vodovod kajti v primeru požara si nikoli ne morejo pomagati. Saj bi bilo treba same podaljšati vodovod, ki bo spadal pod veliko Ljubljano.

Kakovska stvar, tako ima tudi priključitev okoliških občin Ljubljani svojo sončno in senčno stran. Veseli so jo ves zaenkrat kmetijte priključenih občin, ker bodo plačevali mnogo manj zemljiškega davka, dočim bodo javne dajavne obrtnikov znamno večje. To je samo en problem priključitve, ki seveda ne bo tako gladko kakor je šla na papirju. Potrebna bo na obeh straneh velika previdnost in uvidevost, da hočemo preprečiti napake, ki bi imle težke posledice.

Iz Maribora

Dramski studio v Mariboru bo po daljšem odmoru zopet nastopil. Tako bo 7. oktobra uprizoril v Narodnem gledališču z močnim delom Schöherjevo »Otroško tragedijo«. Kajib je izrazito naturalistično značajna drama bo režija glumca, inšenacije in kostume stilizirana in nam podala drama na realističnih pozornicah. Režijo vodi Franjo Žižek, inšenacije načrte je izdelal stud. arh. Branko Simčič, kostume pa gojenka dunajske umetnostne oblike Boža Simčičeva. Tudi igralci: Vladoša Simčičeva, Drago Bajt in Franjo Žižek predstavljajo krepko trojico. Vsekakor bo ta uprizoritev za Maribor velik dogodek, kajti mladina hoče dokazati, da se odmika starševski gledališki idealom in si išče novih poti ter izražajnih možnosti.

Sombor na Prekmurju: Mariborski banovinski arhivar prof. Baš je pridobil v Somboru nad 500 kg raznih arhivalij, ki so dragoceni dokumenti za naše Prekmurje. Zgodovinske listine datirajo iz leta 1895 do 1918 ter predstavljajo veliko pridobitev za tukajšnji banovinski arhiv.

Gasilска četa v Mariboru nabira po mestu podprtne člane, da tako zdobi zanimanje za gasilstvo v Mariboru med vsemi sloji prebivalstva in da dobije nekaj sredstev za svoje poslovanje. Priporočamo, da se čim več naših čitalcev prijavijo za podprtne člane in plača malekostno letno podprtino.

Prvi dve letoski premieri: V torek 1. oktobra, bo otvoritvena predstava Debčevska dramatizacija enega neiznamenitejših romanov v vseh časov Dostoevškega »Bratov Karlamazovov.« Predstava bo na novem krožnem odu. Druga premiera bo Moljejeva komedija »Tartuffe« eno najboljših del tege slavnega klasičnika Rožija pri obeh delih, ki je Kovičeva. V »Staruffu« postopek Zakraščeva, Kraljeva, Starčeve, Savinova, P. Kovič, Furijan, Grüm, Vakrelj, Blaž, Gorinsk in Košuta. Aboniranje se, sedežev je že dovoljno!

Koščajni vlomlj v okolici Gradea: Koščaj, ki ga we avstrijske in naše oblasti zasedajo dozad nekaj vlomljev in vlomljev in ki se pojeda z zloglasnim vlomljem Pajmanom, je v četrtek vlomlj v vilo industrijskega Eustachija Erberja pri Sv. Petru pri Gradeu. Koščaj je izrabil priliko, ko je Eustachova rodbina poslušala radio in